

Mišljenje studenata preddiplomskog sveučilišnog studija sestrinstva u Osijeku o radu u inozemstvu

Glavočević, Martina

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Medicine / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Medicinski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:152:232954>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-27**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Medicine Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

MEDICINSKI FAKULTET OSIJEK

Sveučilišni preddiplomski studij sestrinstva

Martina Glavočević

**MIŠLJENJE STUDENATA PREDDIPLOMSKOG
SVEUČILIŠNOG STUDIJA SESTRINSTVA U OSIJEKU
O RADU U INOZEMSTVU**

Završni rad

Osijek, 2017.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

MEDICINSKI FAKULTET OSIJEK

Sveučilišni preddiplomski studij sestrinstva

Martina Glavočević

**MIŠLJENJE STUDENATA PREDDIPLOMSKOG
SVEUČILIŠNOG STUDIJA SESTRINSTVA U OSIJEKU
O RADU U INOZEMSTVU**

Završni rad

Osijek, 2017.

Ovaj rad nastao je na Sveučilištu J.J. Strossmayera u Osijeku na Medicinskom fakultetu Osijek uz pisanu suglasnost Etičkog povjerenstva Medicinskog fakulteta Osijek,

Mentor rada: izv.prof.dr.sc. Josip Milas

Rad sadrži 28 stranica, 7 tablica i 2 slike.

Zahvala

Zahvaljujem se izv.prf.dr.sc. Josipu Milasu na prihvaćanju mentorstva, na pomoći i savjetima tijekom izrade rada.

Najveće hvala želim uputiti svojim roditeljima i zaručniku na velikoj potpori, pomoći, strpljenju i razumijevanju tijekom cijelog školovanja.

Martina Glavočević

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. Nezaposlenost mladih u Republici Hrvatskoj	1
1.2. Broj medicinskih sestara u svijetu i u Hrvatskoj	2
1.3. Nezaposlenost medicinskih sestara u Republici Hrvatskoj	3
1.4. Odlazak mladih zdravstvenih kadrova iz Republike Hrvatske.....	3
1.5. Prepreke i prednosti za odlazak u inozemstvo	4
2. HIPOTEZA	5
3. CILJ	6
4. ISPITANICI I METODE	7
4.1. Ustroj studije	7
4.2. Ispitanici	7
4.3. Metode.....	7
4.4. Statističke metode	7
5. REZULTATI.....	8
5.1. Osnovna obilježja ispitanika	8
5.2. Sadašnje zadovoljstvo životnim standardom i emigracijski planovi u skoroj budućnosti	9
6. RASPRAVA.....	16
7. ZAKLJUČAK	21
8. SAŽETAK.....	22
9. SUMMARY	23
10. LITERATURA.....	25
11. ŽIVOTOPIS	27
12. PRILOZI.....	28

1. UVOD

Pristupanje Republike Hrvatske u Europsku uniju dovelo je do velikih promjena prilikom zapošljavanja zdravstvenog kadra. Od pristupa Republike Hrvatske Europskoj uniji naše se zdravstvo suočava sa sve većim brojem odlaska stručnjaka u zemlje Europske unije. „Iz Ministarstva zdravlja poručuju kako zapošljavaju onoliko koliko mogu, te da su već pripremili daljnje mjere za zadržavanje liječnika i medicinskih sestara u Hrvatskoj.“ (1) U Republici Hrvatskoj posljednjih godina nedostaje više od 12000 medicinskih sestara s time da je više od 10 godina na snazi zabrana zapošljavanja medicinskih sestara u bolnice u Republici Hrvatskoj. (2)

„I dalje, veliki problem u cijeloj Hrvatskoj pa tako i u sustavu zdravstva je odlazak radnika u inozemstvo gdje je prema neslužbenim podacima iz Hrvatske otišlo više od 700 medicinskih sestara. Posao medicinske sestre se marginalizira i struka se prepoznaje tek kada se dogode neki incidenti. Tužno je da iz državnog proračuna školujemo svoje ljude, koje ćemo onda pustiti da odu negovati pacijente po Europi i svijetu. S druge strane, primjerice, u KBC-u Osijek kronično nedostaje osoblja, ima mnogo prekovremenih sati, a kada se odlazi na godišnje odmore, nema tko raditi.“(3) „Dopredsjednica Hrvatske komore medicinskih sestara Verica Alerić podsjetila je kako je upravo prva generacija magistara sestrinstva školovana u Osijeku. Isto tako, naglasila je, da je sestrinstvo jedina profesija gdje nije prepoznato visoko obrazovanje, a možemo se pohvaliti da imamo najkvalitetnije medicinske sestre.“ (3)

1.1. Nezaposlenost mladih u Republici Hrvatskoj

Bez posla je u Hrvatskoj prema najnovijim podacima Eurostata bilo 59 tisuća mladih. (4) Visoka stopa nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj stvara poteškoće u njezinu rješavanju te sve više predstavlja nerješiv problem za svaku vlast do danas. Mladi su društvena skupina koja je posebno pogođena rastom nezaposlenosti od početka krize, što podrazumjeva radno aktivno stanovništvo u dobi od 15 do 24 godine. „Stopa anketne nezaposlenosti mladih u Grčkoj i Španjolskoj u 2013. godini dosegla je gotovo 60%, dok je Hrvatska iste godine zauzela visoko treće mjesto unutar Europske unije sa stopom od 50%.“ Najveći problem s kojim se mladi susreću prilikom pronalaska posla te zapošljavanja je potrebno radno iskustvo koje poslodavci nameću kao veliki uvjet za primanje na novo radno mjesto. Nezaposlenost u mladoj dobi te nerješeno stambeno i financijsko osamostaljivanje jedni su od negativnih

učinaka zbog niskih plaća, otežanog napredovanja te može dovesti do povećanog rizika za dugotrajnu nezaposlenost. (5) Također, kako je nastupila "kriza" tako se povećao i broj mladih koji žive s roditeljima i koji nemaju mogućnost osamostaljenja. „Oko 355 tisuća od 538 tisuća mladih živi s roditeljima i po tome je Hrvatska na 22. mjestu među državama članicama EU. Veći broj odrasle djece ovisne o roditeljima imaju samo Slovenija, Slovačka, Cipar, Italija i Malta.“ Osim loše ekonomske situacije, takvo stanje uključuje i gubitak povjerenja u društvo kojemu se mladi jedino mogu povjeriti te socijalnu isključenost i povlačenje iz takvog društva i okoline. (6)

1.2. Broj medicinskih sestara u svijetu i u Hrvatskoj

Prema procjenama danas u svijetu djeluje oko 19380000 medicinskih sestara, 30 na 10000 stanovnika u izravnoj zdravstvenoj zaštiti. Prema SZO i OECD, u Europi radi 6620000 medicinskih sestara što je 75 na 10000 stanovnika. Broj medicinskih sestara na 10000 stanovnika je različit u pojedinim zemljama (V.Britanija 94,7; Japan 41,4; Kanada 20,4; SAD 24,9; Francuska 33,8; Njemačka 36,9...) U Republici Hrvatskoj djeluje oko 32000 medicinskih sestara što je 55,2 na 10000 stanovnika. U današnje su vrijeme medicinske sestre jedna od najtraženijih profesija te se u Hrvatskoj kao i u zemljama zapadne Europe te SAD-a povećava potreba za povećanjem broja medicinskih sestara, a glavni su razlozi staro stanovništvo, AIDS, kronične bolesti...(7) Hrvatskoj nedostaje kvalitetan i sveobuhvatan sustav praćenja broja medicinskih sestara koji može u svakom trenutku dati uvid u točan broj sestara u sustavu, raspodjelu po različitim zdravstvenim ustanovama i iz toga generirati informaciju potrebnom broju sestara. (8) Broj visokoobrazovanih medicinskih sestara je u posljednjih 5 godina u porastu. Iz hrvatskog zdravstvenog statističkog ljetopisa 2011. godine bilo je 17990 medicinskih sestara srednje stručne spreme te 4034 više stručne spreme. 2012. godine se taj broj povećava na 18275 medicinskih sestara srednje stručne spreme i 4245 više stručne spreme. U 2013. godini dobivamo napredak u obrazovanju te brojimo 18431 medicinskih sestara srednje stručne spreme, 4578 više stručne spreme, ali i 148 medicinskih sestara visoke stručne spreme. Ti podaci su se do danas mijenjali te posljednji podatak iz 2015. godine ukazuje na to da trenutno imamo 25060 medicinskih sestara srednje stručne spreme, 6161 više stručne spreme te 256 medicinskih sestara visoke stručne spreme. (9)

1.3. Nezaposlenost medicinskih sestara u Republici Hrvatskoj

Prema izvodima statistike Hrvatskog zavoda za zapošljavanje dobiveni su podaci o nezaposlenosti medicinskih sestara/ tehničara srednje stručne spreme te medicinskih sestara/tehničara prvostupnika. Najveći broj nezaposlenih medicinskih sestara/ tehničara srednje stručne spreme kreće se još od 2005. godine kada je bilo 2259 prijavljenih na zavodu za zapošljavanje. Broj nezaposlenih od tada se izmjenjivao, no nikada se nije dovoljno smanjio. 2013. godine, kada je Republika Hrvatska 1. srpnja pristupila Europskoj Uniji, bilježi se 2249 nezaposlenih medicinskih sestara/ tehničara srednje stručne spreme te 264 prvostupnice/ prvostupnika sestrinstva. Sljedećih se godina broj nezaposlenih počeo smanjivati, znatno zahvaljujući pristupanju Hrvatske Europskoj Uniji što je olakšalo migracije zdravstvenih kadrova pa tako i medicinskih sestara/ tehničara. Tako se do kraja lipnja 2017. godine bilježi 674 nezaposlenih medicinskih sestara/ tehničara srednje stručne spreme te 296 nezaposlenih prvostupnica/ prvostupnika sestrinstva. (10) Što je to utjecalo na značajno smanjenje nezaposlenih medicinskih sestara? Kako je na snazio bio zakon o zabrani zapošljavanja medicinskih sestara u bolnice Republike Hrvatske tako je vrlo logično rješenje da se status nezaposlenosti rješavao odlaskom na rad u inozemstvo kako je i navedeno iz sindikata medicinskih sestara da je unazad posljednjih godina više od 700 medicinskih sestara napustilo državu. (3) „Podaci s terena govore o velikom broju sestara koje i dalje traže dopusnice od strukovne komore za odlazak u inozemstvo.“ (11)

1.4. Odlazak mladih zdravstvenih kadrova iz Republike Hrvatske

„O velikom interesu zdravstvenih radnika za odlazak u inozemstvo svjedoče podaci hrvatskih strukovnih komora koje navode da je do sada 736 sestara te 927 liječnika zatražilo potvrde za odlazak u inozemstvo, a najčešće odlaze u Austriju, Njemačku, Irsku i Veliku Britaniju. Sudeći po posjetiteljima sajma (Sajam karijera u zdravstvu koji je 13. put održan u Zagrebu.), najviše interesa za odlazak u inozemstvo imaju studenti medicine te medicinske sestre i tehničari.“ (12) „Hrvatska liječnička komora naglašava da je uzorak još uvijek premali i vrijeme praćenja prekratko, da bismo mogli govoriti o novom trendu, ali ako se trend nastavi, tijekom idućih godina možemo očekivati da će godišnje 300 do 400 liječnika zatražiti dokumentaciju za odlazak na rad u inozemstvo. U tom slučaju, u Hrvatskoj će se na godišnjoj razini broj liječnika koji odlaze izjednačiti s ukupnim brojem liječnika koji diplomiraju na svim hrvatskim medicinskim fakultetima. Nadalje, ako uzmemo u obzir da

svake godine otprilike 450 liječnika odlazi u mirovinu, uz već postojeći manjak liječnika, Hrvatska će se potencijalno suočiti sa značajnim problemima u pružanju zdravstvene skrbi i organizaciji zdravstvenog sustava.“ (13)

1.5. Prepreke i prednosti za odlazak u inozemstvo

Trenutno se migracija zdravstvenih radnika među zemljama u Europskoj uniji razvija sporim tempom, uglavnom zbog birokratskih zapreka, neusklađenosti u stručnim propisima te ni manje ni više zbog nepoznavanja jezika. Međutim, Europska unija jasno je navela politički cilj olakšavanja migracije radne snage unutar svojih država članica, uključujući i zdravstvene djelatnike, što bi povećalo mobilnost zdravstvenih djelatnika. U medijima se sve više govori o kretanju zdravstvenih djelatnika od istoka prema zapadu Europe što omogućava zapadnim članicama Europske unije da popune slobodna radna mjesta u zdravstvenom sustavu stručnjacima iz istočnoeuropskih zemalja. (14)

2. HIPOTEZA

Većina studenata posljednje godine preddiplomskog sveučilišnog studija sestrinstva u Osijeku se namjerava iseliti iz Hrvatske nakon stjecanja Odobrenja za samostalan rad. Većina studenata želi otići iz Republike Hrvatske radi financijskih razloga te ima pozitivne stavove o poslovnim mogućnostima u inozemstvu.

3. CILJ

Cilj ovog istraživanja je istražiti emigracijske planove studenata III. godine preddiplomskog sveučilišnog studija sestrinstva u Osijeku i čimbenike koji mogu utjecati na odluku studenata sestrinstva o ostanku ili napuštanju zemlje u bliskoj budućnosti.

4. ISPITANICI I METODE

4.1. Ustroj studije

Ustroj studije je presječna studija (15)

4.2. Ispitanici

Ispitanici su bili studenti treće godine sveučilišnog preddiplomskog studija sestrinstva Medicinskog fakulteta u Osijeku gdje je od 64 upisana studenta u istraživanju sudjelovalo njih 63. Istraživanje je provedeno na Medicinskom fakultetu u Osijeku 2017. godine.

4.3. Metode

U svrhu istraživanja koristio se samostalno konstruirani anketni upitnik koji se sastoji od 18 pitanja zatvorenog tipa na koje je osoba trebala zaokružiti jedan od ponuđenih odgovora, a od toga su dva zatvorena pitanja gdje je osoba trebala upisati podatak. Upitnik se sastoji od općih demografskih podataka (dob, spol, mjesto stanovanja, radni odnos, broj članova u obitelji) te od pitanja kojima se nastoji procijeniti životni standard studenata te mišljenje, mogućnosti i želje odlaska u inozemstvo. Prije početka ispunjavanja anketnog upitnika ispitanici su dobili obavijest u kojoj je istraživanje ukratko objašnjeno, te suglasnost koju su trebali prije ispunjavanja potpisati.

4.4. Statističke metode

Kategorijski podatci su predstavljeni apsolutnim i relativnim frekvencijama. Numerički podatci opisani su medijanom i granicama interkvartilnog raspona. Razlike kategorijskih varijabli testirane su Fisherovim egzaktnim testom. Normalnost raspodjele numeričkih varijabli testirana je Shapiro - Wilkovim testom. Razlike numeričkih varijabli između dviju nezavisnih skupina testirane su Mann-Whitney U testom (x). Sve P vrijednosti su dvostrane. Razina značajnosti je postavljena na $\alpha = 0,05$. Za statističku analizu korišten je statistički program MedCalc Statistical Software version 14.12.0 (MedCalc Software bvba, Ostend, Belgium; <http://www.medcalc.org>; 2014).

5. REZULTATI

5.1. Osnovna obilježja ispitanika

Istraživanje je provedeno na 63 ispitanika, od kojih je 7 (11 %) muškaraca i 56 (89 %) žena. Središnja vrijednost (medijan) dobi je 22 godine (interkvartilnog raspona od 21 do 23 godine) u rasponu od 21 do 42 godine. U gradu živi 35 (56 %) ispitanika, a prema radnom statusu više ih je, njih 55 (87 %), nezaposleno. Djecu ima 6 (9 %) ispitanika, a medijan broja članova u obitelji je 4 (interkvartilnog raspona od 4 do 5) u rasponu od 1 do 9 (Tablica 1).

Tablica 1. Ispitanici prema osnovnim obilježjima

	Broj (%) ispitanika
Spol	
Muškarci	7 (11)
Žene	56 (89)
Mjesto stanovanja	
Selo	28 (44)
Grad	35 (56)
Radni status	
Zaposlen	8 (13)
Nezaposlen	55 (87)
Imate li djecu	
Da	6 (9)
Ne	57 (91)
Ukupno	63 (100)

5.2. Sadašnje zadovoljstvo životnim standardom i emigracijski planovi u skoroj budućnosti

O odlasku u inozemstvo razmišlja 42 (67 %) ispitanika. Prema spolu i mjestu stanovanja nema razlika u broju ispitanika koji razmišljaju o odlasku. Prema radnom statusu značajno više nezaposlenih, njih 40 (95 %) razmišlja o odlasku (Fisherov egzaktan test, $P = 0,01$), kao i ispitanici koji nemaju djecu (Fisherov egzaktan test, $P = 0,001$) (Tablica 2).

Tablica 2. Ispitanici prema osnovnim obilježjima u odnosu na razmišljanje o odlasku u inozemstvo

	Broj (%) ispitanika prema tome jesu li razmišljali o odlasku u inozemstvo			P*
	Razmišljaju o odlasku	Ne razmišljaju o odlasku	Ukupno	
Spol				
Muškarci	5 (12)	2 (10)	7 (11)	> 0,99
Žene	37 (88)	19 (90)	56 (89)	
Mjesto stanovanja				
Selo	21 (50)	7 (33)	28 (44)	0,28
Grad	21 (50)	14 (67)	35 (56)	
Radni status				
Zaposlen	2 (5)	6 (29)	8 (13)	0,01
Nezaposlen	40 (95)	15 (71)	55 (87)	
Imate li djecu				
Da	0	6 (29)	6 (10)	0,001
Ne	42 (100)	15 (71)	57 (90)	
Ukupno	42 (100)	21 (100)	63 (100)	

*Fisherov egzaktan test

Mlađi ispitanici, medijana dobi 22 godine (interkvartilnog raspona od 21 do 22 godine) značajno više razmišljaju o odlasku u odnosu na starije ispitanike medijana dobi 23 godine (interkvartilnog raspona od 22 do 31 godine) (Mann Whitney U test, $P = 0,009$). Broj članova domaćinstva nije povezan s razmišljanjem o odlasku u inozemstvo (Tablica 3).

Tablica 3. Povezanost dobi ispitanika i broja članova kućanstvas razmišljanjem o odlasku u inozemstvo

	Medijan (interkvartilni raspon) prema razmišljanju o odlasku u inozemstvo			P*
	Razmišljaju o odlasku	Ne razmišljaju o odlasku	Ukupno	
Dob ispitanika	22 (21 - 22)	23 (22 - 31)	22 (21 - 23)	0,009
Broj članova kućanstva	4 (3 - 5)	4 (4 - 4)	4 (4 - 5)	0,81

*Mann Whitney U test

Svoj životni standard u usporedbi sa životnim standardom u Republici Hrvatskoj ocijenilo je 56 (89 %) ispitanika prosječnim, jedan ispitanik (2 %) iznadprosječnim, a njih 6 (10 %) ispod prosjeka.

Ispitanici koji nisu u radnom odnosu, njih 10 (18 %) su do sada radili sezonske poslove i ponovo bi tražili posao preko sezone, po 9 (18 %) ispitanika je navelo da su radili, ali da više ne žele raditi preko sezone ili da nisu radili, ali namjeravaju tražiti posao preko sezone. Najviše ispitanika, njih 27 (49 %) navodi da nisu i da neće tražiti posao preko sezone.

Preko studentskog servisa nije radilo 23 (42 %) ispitanika, njih 19 (35 %) je radilo i taj dodatni prihod im je znatno pomogao, dok 7 (13 %) ispitanika navodi da su radili, ali im prihod nije bio od velike koristi. Da rade preko studentskog servisa i da su zadovoljni navodi 6 (11 %) ispitanika (Tablica 4).

Tablica 4. Raspodjela ispitanika prema procjeni standarda u Republici Hrvatskoj, radu na sezonskom poslovima ili poslovima preko studentskog servisa, u odnosu na razmišljanje o odlasku u inozemstvo

	Broj (%) ispitanika prema tome jesu li razmišljali o odlasku u inozemstvo			P*
	Razmišljaju o odlasku	Ne razmišljaju o odlasku	Ukupno	
Procjena životnog standarda u usporedbi sa životnim standardom u Republici Hrvatskoj				
Iznad prosjeka	0	1 (5)	1 (2)	0,06
Prosječno	36 (86)	20 (95)	56 (89)	
Ispod prosjeka	6 (14)	0	6 (10)	
Ukupno	42 (100)	21 (100)	63 (100)	
Jesu li do sada radili sezonske poslove u Republici Hrvatskoj? Ako jesu, bi li ponovo tražili sezonski posao u Republici Hrvatskoj? (odgovaraju osobe koje nisu u radnom odnosu)				
Jesu i ponovo bi tražili posao preko sezone	8 (20)	2 (13)	10 (18)	0,84
Jesu i ne žele više raditi preko sezone	7 (18)	2 (13)	9 (16)	
Nisu, ali namjeravaju tražiti posao preko sezone	7 (18)	2 (13)	9 (16)	
Nisu i neće tražiti posao preko sezone	18 (45)	9 (60)	27 (49)	
Jesu li do sada radili preko studentskog servisa? Ako da, koliko je to financijski zadovoljavalo njihove potrebe? (odgovaraju osobe koje nisu u radnom odnosu)				
Radio/ la sam i dodatni prihod mi je znatno pomogao	15 (38)	4 (27)	19 (35)	0,51
Radio/ la sam i prihod mi nije bio od velike koristi	6 (15)	1 (7)	7 (13)	
Radim, i zadovoljan/na sam	3 (8)	3 (20)	6 (11)	
Ne radim	16 (40)	7 (47)	23 (42)	
Ukupno	40 (100)	15 (100)	55 (100)	

*Fisherov egzaktni test

U inozemstvu člana obitelji ima 39 (62 %) ispitanika, od kojih 30 (71 %) koji razmišljaju o odlasku, dok oni ispitanici koji ne razmišljaju o odlasku imaju značajno više poznanika ili nemaju nikoga u inozemstvu (Fisherov egzaktni test, $P = 0,04$). Prema navodima 6 (10 %) ispitanika, profesori na fakultetu ih potiču na odlazak, za 5 (8 %) ispitanika ih potiču, ali ne dovoljno, dok njih 52 (83 %) navodi da ih profesori ne potiču na odlazak u inozemstvo (Tablica 5).

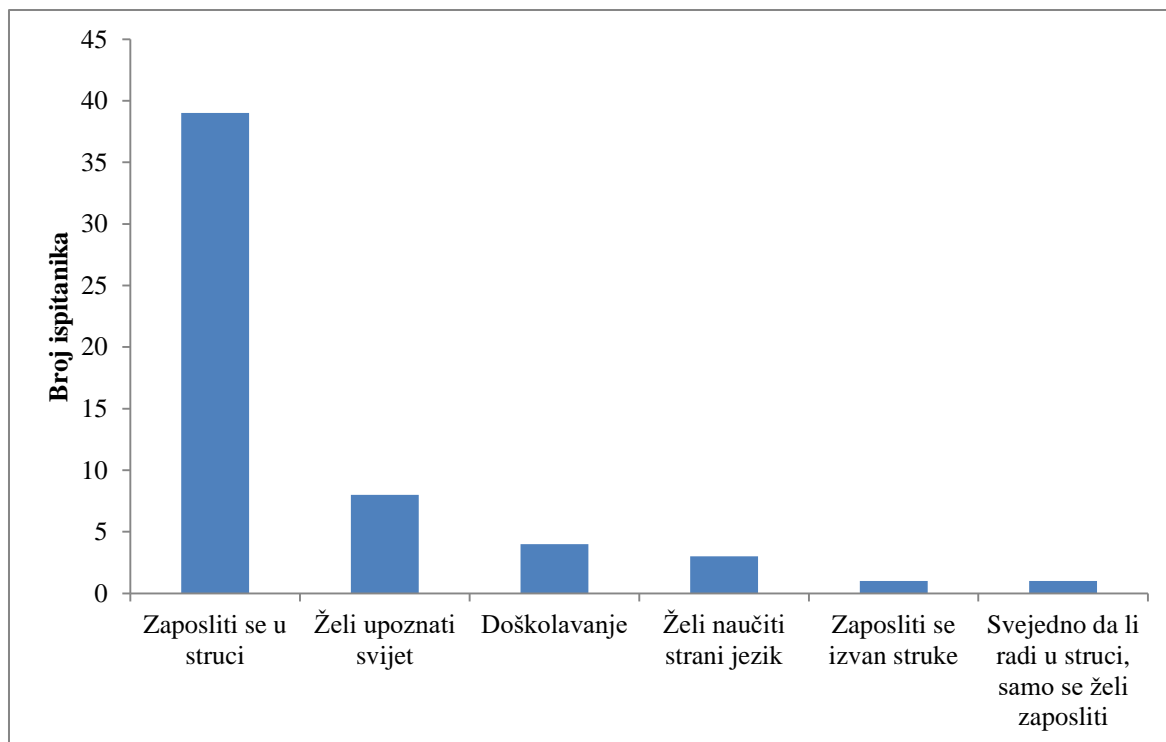
Tablica 5. Ispitanici prema tome imaju li koga u inozemstvu, i tome da li ih profesori potiču na odlazak u inozemstvo u odnosu na razmišljanje o odlasku

	Broj (%) ispitanika prema tome jesu li razmišljali o odlasku u inozemstvo			P*
	Razmišljaju o odlasku	Ne razmišljaju o odlasku	Ukupno	
Imaju li u inozemstvu člana obitelji ili poznanika				
Imaju člana obitelji	30 (71)	9 (43)	39 (62)	0,04
Imaju poznanike	11 (26)	9 (43)	20 (32)	
Nemaju	1 (2)	3 (14)	4 (6)	
Ukupno	42 (100)	21 (100)	63 (100)	
Potiču li ih profesori na fakultetu na odlazak u inozemstvo				
Da	4 (10)	2 (10)	6 (10)	0,88
Da, ali nedovoljno	4 (10)	1 (5)	5 (8)	
Ne	34 (81)	18 (86)	52 (83)	
Ukupno	42 (100)	21 (100)	63 (100)	

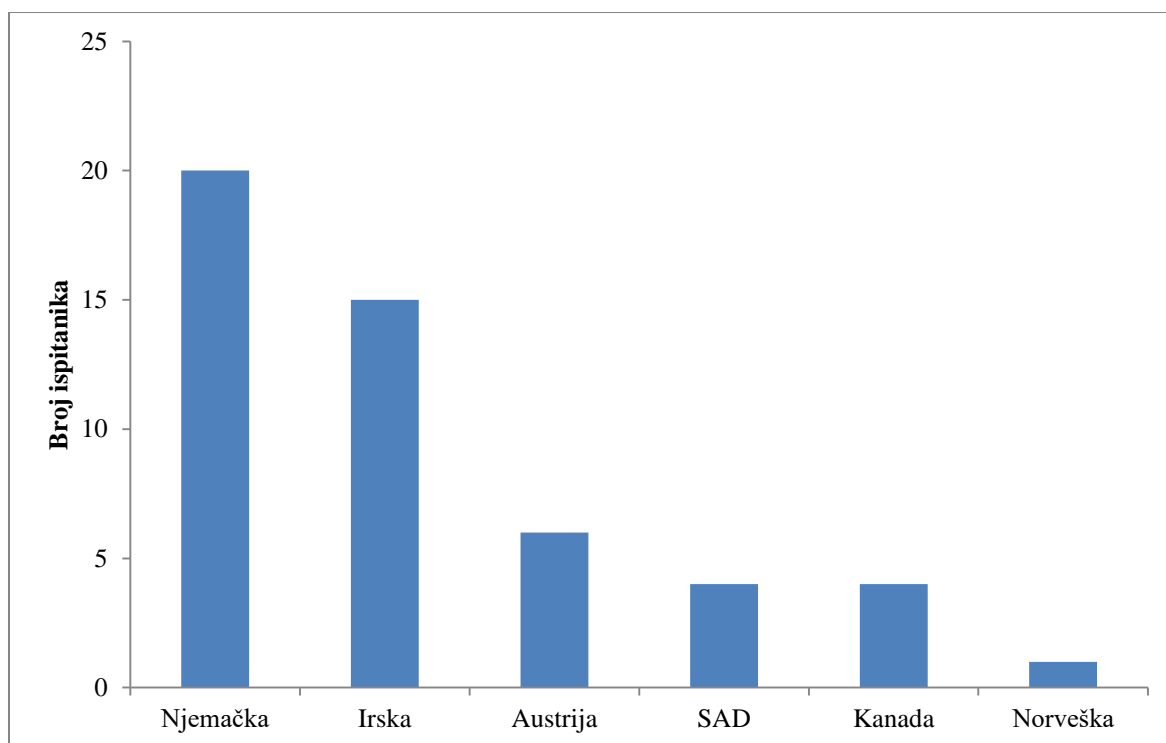
*Fisherov egzaktni test

Kao najčešći razlog odlaska u inozemstvo navodi 39 (62 %) ispitanika rad u struci, njih 8 (13 %) želi upoznati svijet, a zbog doškoloavanja bi otišla 4 (6 %) ispitanika. Manji broj ispitanika bi otišao u inozemstvo zbog želje za učenjem stranog jezika, zaposlenja izvan struke ili rada u bilo kojoj struci (Slika 1).

U Njemačku bi na rad otišlo 20 (32 %) ispitanika, u Irsku njih 15 (24 %), a u Austriju 6 (10 %) ispitanika. U manjim broju bi otišli u SAD, Kanadu ili Norvešku (Slika 2)

Slika 1. Razlog odlaska u inozemstvo

Slika 2. Raspodjela ispitanika prema zemlji u koju bi htjeli otići

Kad bi otišli u inozemstvo, u Hrvatsku bi se odmah vratilo 8 (13 %) ispitanika, ili bi ostali do 5 godina, značajno češće ispitanici koji ne razmišljaju o odlasku, dok ispitanici koji razmišljaju o odlasku navode da bi u inozemstvu ostali 5 - 10 godina, njih 10 (24 %), a po 12 (29 %) ispitanika navodi da bi ostalo dulje od 10 godina ili se ne planira vratiti u Hrvatsku (Fisherov egzaktni test, $P = 0,001$). Kao najveću prepreku odlasku, 33 (52 %) ispitanika navodi odvajanje od obitelji/ partnera ili nedovoljno poznavanje jezika kod 15 (24 %) ispitanika (Tablica 6).

Tablica 6. Ispitanici prema planu u budućnosti i preprekama za odlazak u odnosu na razmišljanje o odlasku u inozemstvo

	Broj (%) ispitanika prema tome jesu li razmišljali o odlasku u inozemstvo			P*
	Razmišljaju o odlasku	Ne razmišljaju o odlasku	Ukupno	
Da odu u inozemstvo, kakav bi im bio plan u budućnosti				
Odmah se vratiti u Hrvatsku	1 (2)	7 (33)	8 (13)	0,001
Ostati u inozemstvu do 5 godina	7 (17)	8 (38)	15 (24)	
Ostati u inozemstvu 5 - 10 godina	10 (24)	2 (10)	12 (19)	
Ostati dulje od 10 godina	12 (29)	2 (10)	14 (22)	
Ne planiraju se vratiti u Hrvatsku	12 (29)	2 (10)	14 (22)	
Ukupno	42 (100)	21 (100)	63 (100)	
Prepreke za odlazak u inozemstvo				
Veliki troškovi	2 (5)	0	2 (3)	0,55
Dobivanje vize	3 (7)	0	3 (5)	0,55
Odvajanje od obitelji / partnera	23 (55)	10 (48)	33 (52)	0,61
Nedovoljno poznavanje jezika	10 (24)	5 (24)	15 (24)	> 0,99
Nemam prepreka	8 (19)	6 (29)	14 (22)	0,52

*Fisherov egzaktni test

Da mladi ne bi trebali odlaziti u inozemstvo misli 10 (16 %) ispitanika, od kojih značajno više, njih 7 (33 %) koji ne razmišljaju o odlasku (Fisherov egzaktni test, $P = 0,01$), a kao glavni razlog 57 (91 %) ispitanika navodi brže pronalaženje posla i bolju plaću, 9 (14 %) ispitanika želju za poboljšanjem vlastitih uvjeta života u Republici Hrvatskoj nakon povratka, a samo jedan ispitanik navodi da je razlog odlaska mladih u inozemstvo učenje jezika (Tablica 7)

Tablica 7. Raspodjela ispitanika o tome što misle o odlasku i glavnom razlogu odlaska mladih u inozemstvu u odnosu na razmišljanje i odlasku

	Broj (%) ispitanika prema tome jesu li razmišljali o odlasku u inozemstvo			P*
	Razmišljaju o odlasku	Ne razmišljaju o odlasku	Ukupno	
Što misle o odlasku mladih u inozemstvo				
Nemaju ništa protiv	39 (93)	14 (67)	53 (84)	0,01
Misle da mladi ne bi trebali odlaziti u inozemstvo	3 (7)	7 (33)	10 (16)	
Glavni razlog odlaska mladih u inozemstvo				
Brže pronalaženje posla i bolja plaća	40 (95)	17 (81)	57 (91)	0,09
Učenje stranih jezika	1 (2)	0	1 (2)	> 0,99
Želja za poboljšanjem vlastitih uvjeta života u Republici Hrvatskoj nakon povratka	5 (12)	4 (19)	9 (14)	0,47

*Fisherov egzaktni test

6. RASPRAVA

Prema Virginiji Henderson, kako je poznato iz literature „uloga je medicinske sestre pomoći pojedincu, zdravom ili bolesnom, u obavljanju aktivnosti koje pridonose zdravlju ili oporavku (ili mirnoj smrti), a koje bi obavljao samostalno kada bi imao potrebnu snagu, volju ili znanje. Pomoć treba pružiti na način koji će pridonjeti što bržem postizanju njegove samostalnosti.“ (17) Osim toga sestrinska djelatnost nije samo uključivanje medicinske sestre u zdravstvenu njegu bolesnika, medicinska je sestra sastavni član tima cjelokupne zdravstvene djelatnosti, ona se uključuje u dijagnostičke, znanstvenoistraživačke, polikliničko-konzilijarne djelatnosti te školovanje, usavršavanje kadrova i dr. Gledajući potrebe društva, najidealniji odnos između medicinske sestre i bolesnika bi bio 1:1, odnosno jedna medicinska sestra na jednog pacijenta te kao takva bi trebala biti zadužena za sve njegove potrebe.

Istraživanje, koje je provedeno na Sveučilištu J.J. Strossmayera, na Medicinskom fakultetu u Osijeku, bilo je istraživanje presječne studije. Podaci su dobiveni tako što je proveden samostalno konstruirani anketni upitnik koji se sastoji od 18 pitanja zatvorenog tipa na koje je osoba trebala zaokružiti jedan od ponuđenih odgovora, a od toga su dva zatvorena pitanja gdje je osoba trebala upisati podatak. Upitnik se sastoji od općih demografskih podataka (dob, spol, mjesto stanovanja, radni odnos, broj članova u obitelji) te od pitanja kojima se nastoji procijeniti životni standard studenata te mišljenje, mogućnosti i želje odlaska u inozemstvo.

S obzirom da je cilj ovog istraživanja bio istražiti emigracijske planove studenata III. godine preddiplomskog sveučilišnog studija sestrinstva u Osijeku i čimbenike koji mogu utjecati na odluku studenata sestrinstva o ostanku ili napuštanju zemlje u bliskoj budućnosti, tako iz rezultata slijedi da o odlasku u inozemstvo razmišlja 42 (67 %) ispitanika od 63 ispitanika. Prema spolu i mjestu stanovanja nema razlika u broju ispitanika koji razmišljaju o odlasku iako je u ovome istraživanju uključeno znatno više žena nego muškaraca, što je objašnjivo činjenicom da više ženske populacije prevladava među medicinskim sestrama/tehničarima.

Slični su rezultati dobiveni i u drugim istraživanjima. Razlika je u razlozima koje su studenti navodili za odlazak iz Republike Hrvatske te u ispitanicima koji su u to vrijeme bili studenti posljednje godine studija medicine na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. U istraživanju Bojanić A.(13) dobiveni su rezultati gdje se više od polovice studenata

(53%) izjasnilo da namjerava raditi u inozemstvu u sklopu specijalizacije ili supspecijalizacije. (13)

Osim istraživanja u Republici Hrvatskoj, slično je istraživanje provedeno i u drugim zemljama svijeta, kao u Južnoafričkoj Republici (18) gdje također ženska populacija u zdravstvenim studijima čini većinu: Žene (58%) i muškarci (42%). Prema istraživanju G. Georgea i C. Reardona koje se svodilo na 260 studenata studija medicine te 38 studenata studija sestrištva, dobiveni su rezultati kako 58,9% budućih liječnika te 66,6% budućih medicinskih sestara/ tehničara želi napustiti svoju zemlju u roku 5 godina po završetku studija. Kao razlog tome se također može navesti nezaposlenost među mladima. (18)

Prema radnom statusu značajno više nezaposlenih, njih 95 % razmišlja o odlasku kao i ispitanici koji nemaju djecu. Također mlađi ispitanici koji su sudjelovali u istraživanju, dobi do 22 godine, znatno više razmišljaju o odlasku, dok ispitanici iznad 22 godine manje razmišljaju o odlasku te se po istraživanju pokazalo kako broj članova u kućanstvu nema značajnu ulogu za odluku o ostanku ili odlasku u inozemstvo. To se danas pokazuje i na sve mlađim generacijama koje planiraju odlazak u inozemstvo već po završetku srednjoškolskog obrazovanja, ponajviše zbog troškova daljnjeg školovanja te financijske situacije pojedinačnih kućanstava, te se stoga sve više mladih unaprijed odlučuje za napuštanje vlastite zemlje dok još nisu stekli vlastitu obitelj i djecu.

Svoj životni standard u usporedbi sa životnim standardom u Republici Hrvatskoj ocijenilo je 89% ispitanika prosječnim od kojih 64% ispitanika razmišlja o odlasku iz Republike Hrvatske. Jedan ispitanik (2 %) iznadprosječnim te isti ne razmišlja o odlasku iz Republike Hrvatske, a njih 10% ispod prosjeka od kojih 100% ispitanika razmišlja otići iz svoje zemlje. Poznato je kako je diljem Hrvatske standard za stanovništvo različit, radilo se to o nekretninama, robi iz široke potrošnje ili bilo kakvom drugom obliku potrošnje, te stoga, ljudi si ponekad ne mogu priuštiti osnovne potrebnosti ponajviše radi odricanja kako bi postigli nešto više (viša razina obrazovanja, napredovanje na poslu i sl.). Stanovništvo se sve manje želi odricati nečega te se istovremeno želi ostvariti u životu i karijeri te na taj način povlače jedni druge u potražnji za boljitkom, a to je u ovom slučaju veća zarada.

Izvan struke se također nude poslovi koji se nazivaju sezonskim poslovima, a kao takvi ne uključuju radni staž medicinske sestre/ tehničara. S obzirom da je ranije već spomenuta razlika u životnim standardima u Republici Hrvatskoj diljem zemlje, tako se to odnosi na bolje plaćene poslove tijekom ljetnih mjeseci na obali Jadrana nego u unutrašnjosti Hrvatske. Razlog je tome izrazito cvjetanje turizma te se javlja povećana potražnja konobara/

konobarica, sobarica, čistača/čistačica, kuhara/kuharica i slično. U ovome je istraživanju 87% ispitanika koji nisu u radnom odnosu, a 18 % ispitanika je do sada radilo sezonske poslove i ponovo bi tražili posao preko sezone, no svejedno njih 80% razmišlja o odlasku iz Hrvatske. Tu također veliku ulogu ima zarada jer se za jednak posao u inozemstvu pruža znatno više mogućnosti, ali kako je dalje u tekstu navedeno postoji velika prepreka kao odvajanje od obitelji i/ ili partnera koja pridonosi odluci ostanka u Hrvatskoj. 18 % ispitanika je navelo da su radili, ali da više ne žele raditi preko sezone. Najviše ispitanika, njih 49% navodi da nisu i da neće tražiti posao preko sezone te njih 67% razmišlja o odlasku iz Republike Hrvatske.

Osim sezonskih poslova, Republika Hrvatska je svojim studentima omogućila zapošljavanje preko studenskog servisa koji bi im trebao znatno pomoći oko troškova stanovanja, naročito u mjestu stanovanja izvan prebivališta. Preko studentskog servisa u ovome istraživanju nije radilo 42% ispitanika te njih 70% razmišlja o odlasku iz Republike Hrvatske. 35% studenata je radilo i taj dodatni prihod im je znatno pomogao, od toga ipak 79% ispitanika razmišlja o odlasku. 13% ispitanika navodi da su radili, ali im prihod nije bio od velike koristi gotovo svi, 86%, razmišljaju o odlasku. Veliki je problem roditelja, danas, odvajati za dva ili više kućanstava za djecu studente koji su izvan svog prebivališta. Kako za kućanstvo svakog dana treba izdvajati dio novaca za hranu, piće te na posljetku i režije tako postaje problem ukoliko je potrebno opskrbljivati više kućanstava (naročito ako studenti nisu štice u studentskom domu za kojega se također treba izdvajati ne tako malo novčanog prihoda jednog kućanstva). S obzirom na to, studenti se sve više odlučuju raditi poslove preko studentskog servisa kako bi si omogućili ono osnovno te kako bi platili troškove stanovanja.

U inozemstvu člana obitelji ima 39 (62 %) ispitanika, od kojih je 71% koji razmišljaju o odlasku, dok ispitanici koji ne razmišljaju o odlasku imaju značajno više poznanika ili nemaju nikoga u inozemstvu. „Prisustvo rodbine u inozemstvu povećava vjerojatnost emigracije zbog boljeg poznavanja životnih uvjeta, poslovnih mogućnosti i mogućeg pružanja pomoći pri preseljenju i prilagođavanju novoj okolini.“ (13)

Ovo je istraživanje pokazalo kako 83 % ispitanika na studiju sestrinstva smatra da ih profesori ne potiču na odlazak u inozemstvo kako bi se moglo usporediti i s istraživanjem Bojanić A.(13) gdje također većina studenata medicine (63%) smatra kako ih profesori ne potiču na usavršavanje ili rad u inozemstvu. Stoga, možemo zaključiti kako profesori nemaju utjecaj na odluke studenata te kako studenti nisu zainteresirani tražiti pomoć ili prijedloge o radu ili usavršavanju u inozemstvu. (13)

Kao najčešći razlog odlaska u inozemstvo navodi 39 (62 %) ispitanika rad u struci, njih 8 (13 %) želi upoznati svijet, a zbog doškoloovanja bi otišla 4 (6 %) ispitanika. Manji broj ispitanika bi otišao u inozemstvo zbog želje za učenjem stranog jezika, zaposlenja izvan struke ili rada u bilo kojoj struci. Dakle, iz ovih rezultata možemo zaključiti kako studenti posljednje godine Preddiplomskog sveučilišnog studija sestrinstva u Osijeku odlaze uglavnom zbog otvorenijih mogućnosti pronalaska posla i zarade. Nešto drugačiji rezultati dobiveni su na ispitivanju studenata medicine na Medicinskom fakultetu sveučilišta u Zagrebu. Dakle, u radu Bojanić A.(13) najvažniji ciljevi koje ispitanici namjeravaju ostvariti tijekom usavršavanja u inozemstvu su: profesionalno usavršavanje (45 ili 38%) što se odnosi na specijalizacije/ subspecijalizacije koje se studentima na studiju sestrinstva ne nude. Međutim muški su ispitanici (12 ili 26%) odabrali su zaradu kao drugi najvažniji cilj usavršavanja/rada u inozemstvu (13) što se također može usporediti s rezultatima istraživanja studenata sestrinstva Medicinskog fakulteta u Osijeku. Prema istraživanju G. Georgea i C. Reardona (18) u Južnoafričkoj Republici 48% budućih liječnika i medicinskih sestara/ tehničara želi napustiti svoju zemlju zbog zarade, odnosno traženja posla s višom plaćom nego u vlastitoj zemlji, ali u struci, a ostali su razlozi usavršavanja te druga ponuda dobrih poslova. (18)

U Njemačku bi na rad otišlo 20 (32 %) ispitanika, u Irsku njih 15 (24 %), a u Austriju 6 (10 %) ispitanika. U manjim broju bi otišli u SAD, Kanadu ili Norvešku. Osim toga, slični rezultati su dobiveni i u istraživanju Bojanić A.(13) gdje su zemlje studentima medicine kao prvi izbor bile: Njemačka (34 ili 28%), SAD (19 ili 16%), Velika Britanija (19 ili 16%), Švicarska (16 ili 13%) i Kanada. (13) Time potvrđujemo navod iz literature (12) kako postoji veliki interes zdravstvenih radnika za odlazak u inozemstvo, te da najčešće odlaze u Austriju, Njemačku, Irsku, Veliku Britaniju, SAD, Kanadu... U zemljama izvan Europske unije, kao u Južnoafričkoj Republici, u istraživanju G. Georgea i C. Reardona (18), studenti medicine i studenti sestrinstva naveli su kako su zemlje u koje bi najradije htjeli otići: SAD na prvom mjestu, Velika Britanija te Europska unija (18) što se također može usporediti s rezultatima istraživanja odlaska liječnika i medicinskih sestara/ tehničara iz Republike Hrvatske.

Kad bi otišli u inozemstvo, u Hrvatsku bi se odmah vratilo 8 (13 %) ispitanika, ili bi ostali do 5 godina, značajno češće ispitanici koji ne razmišljaju o odlasku, dok ispitanici koji razmišljaju o odlasku navode da bi u inozemstvu ostali 5 - 10 godina, njih 10 (24 %), a po 12 (29 %) ispitanika navodi da bi ostalo dulje od 10 godina ili se ne planira vratiti u Hrvatsku. Također, u istraživanju Bojanić A.(13) dobiveni su rezultati kako od 121 (59,9%) studenta medicine koji su planirali odlazak u inozemstvo, samo ih se 20% namjeravalo vratiti u Hrvatsku. 59% ih se namjeravalo vratiti poslije završetka rada/edukacije u inozemstvu nakon

različitog broja godina. 20% namjeravalo je trajno napustiti Hrvatsku. (13) Iz oba istraživanja je vidljivo kako samo mali broj studenata posljednjih godina zdravstvenih studija uistinu namjerava ostati u Republici Hrvatskoj.

Kao najveću prepreku odlasku, 33 (52 %) ispitanika navodi odvajanje od obitelji/partnera, ali od toga 23 (70%) ispitanika razmišlja o odlasku iz Republike Hrvatske dok ih 10 (30%) ne razmišlja o odlasku. Također kao najveću prepreku za odlazak u inozemstvo ispitanici navode kao nedovoljno poznavanje jezika (24%). Usporedivo s time u istraživanju Bojanić A. (13) također su dvije najčešće prepreke pri odlasku u inozemstvo. Jedna od njih te i najveća prepreka je također odvajanje od obitelji i/ili partnera (35%) (13) kao i u istraživanju prepreka za odlazak budućih prvostupnica/prvostupnika sestinstva. Prema istraživanju G. Georgea i C. Reardona (18) najveće prepreke za odlazak studenata medicine te studenata sestinstva u Južnoafričkoj Republici su troškovi (kao dobivanje vize, troškovi prijevoza...), a približno tome i odvajanje od obitelji i/ ili partnera te je na posljednjem mjestu navedena prilagodba na novu okolinu. (18) Stoga se, istraživanje G. Georgea i C. Reardona također može i po ovom pitanju usporediti s preprekama studenata za odlazak u Republici Hrvatskoj.

Da mladi ne bi trebali odlaziti u inozemstvo misli 16% ispitanika, od kojih značajno više, njih 33% koji ne razmišljaju odlasku. Što je izrazito mali broj studenata te se iz toga vidi koliko je ustvari ispitanika koji žele ostati u Hrvatskoj. Kao glavni razlog odlaska 91% ispitanika navodi brže pronalaženje posla i bolju plaću, 14% ispitanika želju za poboljšanjem vlastitih uvjeta života u Republici Hrvatskoj nakon povratka, a samo jedan ispitanik navodi da je razlog odlaska mladih u inozemstvo učenje jezika. Te nam to daje pravu sliku o stanju sestinske struke u Republici Hrvatskoj i izvan nje te nam prikazuje kako ispitanici smatraju uvjete rada u Hrvatskoj te u inozemstvu.

Danas se javlja izraziti strah odlaska zdravstvenih kadrova iz Republike Hrvatske ponajviše zbog velikog ulaganja u studente zdravstvenih studija. Ovo je istraživanje obuhvatilo buduće prvostupnice/ prvostupnike sestinstva, koji su, kao mladi i intelektualni ljudi svjesni da postoji velika vjerojatnost za planiranje vlastitog odlaska iz Hrvatske. Mišljenje studenata sestinstva u Osijeku pokazalo je kako većina razmišlja o odlasku u inozemstvo, ponajviše radi potražnje posla u struci te radi veće zarade, osim toga većina se studenata izjasnila kako nema ništa protiv odlaska mladih iz Hrvatske te se to može shvatiti kao podrška mladima, zdravstvenim kadrovima, u pronalasku posla izvan svoje domovine.

7. ZAKLJUČAK

Cilj ovog istraživanja je bilo istražiti emigracijske planove studenata III. godine preddiplomskog sveučilišnog studija sestrinstva u Osijeku i čimbenike koji mogu utjecati na odluku studenata sestrinstva o ostanku ili napuštanju zemlje u bliskoj budućnosti. Stoga, temeljem prikupljenih podataka možemo zaključiti:

1. O odlasku u inozemstvo razmišlja 42 (67 %) ispitanika.
2. Prema spolu i mjestu stanovanja nema razlika u broju ispitanika koji razmišljaju o odlasku.
3. Prema radnom statusu značajno više nezaposlenih, njih 40 (95 %) razmišlja o odlasku, kao i ispitanici koji nemaju djecu.
4. Mlađi ispitanici, dobi do 22 godine značajno više razmišljaju o odlasku u odnosu na starije ispitanike, dobi iznad 22 godine.
5. Prema većinskom prosječnom životnom standardu ispitanika u Republici Hrvatskoj također većina razmišlja o odlasku iz Republike Hrvatske
6. U inozemstvu člana obitelji ima 39 (62 %) ispitanika, od kojih 30 (71 %) koji razmišljaju o odlasku, dok oni ispitanici koji ne razmišljaju o odlasku imaju značajno više poznanika ili nemaju nikoga u inozemstvu.
7. Kao najveću prepreku odlasku, 33 (52 %) ispitanika navodi odvajanje od obitelji/partnera ili nedovoljno poznavanje jezika kod 15 (24 %) ispitanika.
8. Kao najčešći razlog odlaska u inozemstvo navodi 39 (62 %) ispitanika je rad u struci.

8. SAŽETAK

Ciljevi istraživanja: Cilj ovog istraživanja je bilo istražiti emigracijske planove studenata III. godine preddiplomskog sveučilišnog studija sestrinstva u Osijeku i čimbenike koji mogu utjecati na odluku studenata sestrinstva o ostanku ili napuštanju zemlje u bliskoj budućnosti.

Ustroj studije: Presječna studija

Ispitanici i metode: Ispitanici su bili 63 od 64 studenta treće godine sveučilišnog preddiplomskog studija sestrinstva Medicinskog fakulteta u Osijeku. Istraživanje je provedeno na Medicinskom fakultetu u Osijeku 2017. godine. U svrhu istraživanja koristio se samostalno konstruirani anketni upitnik koji se sastoji od 18 pitanja zatvorenog tipa na koje je osoba trebala zaokružiti jedan od ponuđenih odgovora, a od toga su dva zatvorena pitanja gdje je osoba trebala upisati podatak. Upitnik se sastoji od općih demografskih podataka (dob, spol, mjesto stanovanja, radni odnos, broj članova kućanstva) te od pitanja kojima se nastoji procijeniti životni standard studenata te mišljenje, mogućnosti i želje odlaska u inozemstvo.

Rezultati: O odlasku u inozemstvo razmišlja 67 % ispitanika što nam daje do znanja kakav je mogući ishod ove i budućih generacija sudenata. Mlađi ispitanici više razmišljaju o odlasku u odnosu na starije. Najveća prepreka za odlazak je odvajanje od obitelji/ partnera ili nedovoljno poznavanje jezika. Najčešći razlog odlaska u inozemstvo je rad u struci.

Zaključak: Većina studenata posljednje godine preddiplomskog sveučilišnog studija sestrinstva u Osijeku se namjerava iseliti iz Hrvatske. Većina studenata želi otići radi financijskih razloga te ima pozitivne stavove o poslovnim mogućnostima u inozemstvu.

Ključne riječi: Emigracija, sestrinstvo, inozemstvo, Republika Hrvatska, odlazak, rad u struci, financije.

9. SUMMARY

Title: The opinions of the undergraduate nursing students in Osijek about abroad employment.

Objectives: The aim of the research was to investigate the emigration preferences of students at the University Undergraduate Study Programme of Nursing in Osijek and the factors that may have an effect on the nursing students' decision to stay or leave the country in the near future.

Study design: A cross-sectional study.

Participants and methods: We investigated the emigration preferences among 63 final year students of nursing at the Faculty of Medicine in Osijek in 2017 by using a self-designed questionnaire consisting of 18 closed questions which require the person to circle one of the answers, two of which are closed questions where the person should write in the information. The questionnaire consists of general demographic data (age, gender, place of residence, employment, number of members in the family) and questions that seek to assess the students' standard of living and their opinion, opportunities, and desires for departure abroad.

Results: 67% of the participants think about emigrating from Croatia. This gives us some information regarding what will happen to this generation and future generations of university students. Younger participants are contemplating leaving more than the older participants. The separation from the family/partner or insufficient knowledge of the language is the biggest barrier for emigration. The most common reason for going abroad is work in their chosen profession.

Conclusion: Most of the students from the final year of the University Undergraduate Study Programme of Nursing in Osijek intend to move away from Croatia. Most of them want to emigrate because of financial reasons and because they have a positive attitude toward business opportunities abroad.

Key words: Emigration, nursing, overseas, Republic of Croatia, departure, work in the profession, finances.

10. LITERATURA

1. Traženje pauze je vjerojatno jedna od većih uvreda koju možete napraviti šefu u Hrvatskoj. Dostupno na adresi: <http://dnevnik.hr/vijesti/hrvatska/lijecnici-i-medicinske-sestre-napustaju-hrvatsku---420499.html>. Datum pristupa: 14.4.2017.
2. Kronična bolest hrvatskih bolnica: nedostatak medicinskih sestara. Dostupno na adresi: <http://vijesti.hrt.hr/330634/kbc-u-zagreb-nedostaje-690-medicinskih-sestara>. Datum pristupa: 14.4.2017.
3. Posjet organizacija HSSMS-MT-a, HKMS-a i HUMS-a Kliničkom bolničkom centru Osijek, 25. svibnja 2017. Dostupno na adresi: <http://www.hssms-mt.hr/novosti/posjet-organizacija-hssms-mt-a-hkms-a-i-hums-a-klinickom-bolnickom-centru-osijek-25-svibnja-2017/>. Datum pristupa: 14.4.2017.
4. Hrvatska s najvećim padom stope nezaposlenosti u kolovozu na godišnjoj razini među zemljama EU. Dostupno na adresi: <http://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/hrvatska-s-najvecim-padom-stope-nezaposlenosti-u-kolovozu-na-godisnjoj-razini-medu-zemljama-eu/4764017/>. Datum pristupa: 14.4.2017.
5. Nezaposlenost mladih: od promašenih analiza do promašenih mjera. Dostupno na adresi: http://www.nhs.hr/novosti/nezaposlenost_mladih_od_promasениh_analiza_do_promasениh_mjera_28245/. Datum pristupa: 14.4.2017.
6. 66% mladih živi s roditeljima do 30. Godine. Dostupno na adresi: <http://www.vecernji.hr/hrvatska/66-mladih-zivi-s-roditeljima-do-30-godine-929048>. Datum pristupa: 14.4.2017.
7. Prlić N. Opća Načela zdravstvene njege. Udžbenik za treći razred medicinske škole. Zagreb, 2014.
8. Mihajlović A. Broj medicinskih sestara u Republici Hrvatskoj - jučer, danas, sutra. Diplomski rad. Zagreb, 2014.
9. Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis. Dostupno na adresi: <http://www.hzjz.hr/>. Datum pristupa: 14.4.2017.
10. Statistika Hrvatski zavod za zapošljavanje. Dostupno na adresi: <http://statistika.hzz.hr/default.aspx>. Datum pristupa: 8.7.2017.
11. Hrvatski strukovni sindikat medicinskih sestara i tehničara Neodrživost naputka o zabrani zapošljavanja: Nedostaje 12.500 medicinskih sestara. Dostupno na adresi:

<http://www.novilist.hr/Vijesti/Hrvatska/Neodrzivost-naputka-o-zabrani-zaposljavanja-Nedostaje-12.500-medicinskih-sestara>. Datum pristupa: 8.7.2017.

12. Sestre i liječnici dobivaju nove ponude za odlazak u inozemstvo - I to za velike plaće. Dostupno na adresi: <http://dnevnik.hr/vijesti/hrvatska/sestre-i-lijecnici-dobivaju-nove-ponude-za-odlazak-u-inozemstvo-i-to-za-velike-place---411054.html>. Datum pristupa: 8.7.2017.
13. Bojanić A. Stavovi studenata medicine prema radu u inozemstvu i novim poslovnim mogućnostima nakon ulaska u Europsku uniju. Diplomski rad. Sveučilište u Zagrebu, Medicinski fakultet. Zagreb, 2014.
14. Wiskow C. Health worker migration flows in Europe: Overview and case studies in selected CEE countries –Romania, Czech Republic, Serbia and Croatia. 2006; Working Paper No.45, ILO, Geneva. str 92-104.
15. Marušić M. i sur. Uvod u znanstveni rad u medicini. 4. izd. Udžbenik. Zagreb: Medicinska naklada; 2008.
16. Ivanković D. i sur. Osnove statističke analize za medicinare. Zagreb: Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; 1988.
17. Henderson, V.: Osnovna načela zdravstvene njege. Zagreb: Hrvatska udruga za sestrinsku edukaciju: Hrvatsko udruženje medicinskih sestara, 1994.
18. George G., Reardon C. Preparing for export? Medical and nursing student migration intentions post-qualification in South Africa, 2013.

11. ŽIVOTOPIS

Martina Glavočević, student 3. godine,
Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku
Medicinski fakultet Osijek
Preddiplomski studij sestrinstva
Cara Hadrijana 10E

Opći podaci:

Ime i prezime: Martina Glavočević
Godina i mjesto rođenja: 02.06.1995., Vinkovci
Adresa: Domovinskog rata 42/37 Vukovar, 32010
Telefon: 099/ 292-4707
e-mail: martina.tkd.hr@gmail.com

Školovanje:

2002.- 2010. Osnovna škola Siniše Glavaševića Vukovar
2010.- 2014. Gimnazija Vukovar, Prirodoslovno-matematički smijer
2014. – do danas Sveučilište J. J. Strossmayera Medicinski fakultet Osijek, Preddiplomski studij sestrinstva

Posebna znanja i vještine:

Položen vozački ispit za „B“ kategoriju, te poznavanje rada na računalu

12. PRILOZI

Prilog 1. Obavijest za ispitanike o istraživanju

Prilog 2. Izjava i dokument o pristanku i suglasnosti obavještenog ispitanika za sudjelovanje u istraživanju

Prilog 3. Anketni upitnik

Prilog 1. Obavijest za ispitanike o istraživanju

OBAVIJEST ZA ISPITANIKE O ISTRAŽIVANJU

Poštovani,

molim Vas na sudjelovanje u istraživanju za izradu završnog rada pod naslovom „Mišljenje studenata preddiplomskog sveučilišnog studija sestrinstva u Osijeku o radu u inozemstvu.” Istraživanje provodi student Martina Glavočević. Molim Vas da pročitate obavijest u cijelosti i prije pristanka na sudjelovanje u istraživanju postavite bilo koje pitanje te da iskreno odgovorite na postavljena pitanja.

SVRHA ISTRAŽIVANJA:

U RH u zadnjih nekoliko godina pored velike stope nezaposlenih, posebno najmlađih radno sposobnih skupina, intenzivira se i iseljavanje svih radno sposobnih stanovnika. Iseljavanjem je pogođen i zdravstveni sustav. Većina studenata posljednje godine preddiplomskog sveučilišnog studija sestrinstva u Osijeku se namjerava iseliti iz Hrvatske nakon stjecanja odobrenja za samostalan rad. Zadaća pristupnika je istražiti emigracijske planove studenata sestrinstva, njihova mišljenja o radnim uvjetima u inozemstvu, razloge za napuštanje RH kao i što oni očekuju što će biti sa zapošljavanjem u Hrvatskoj u bliskoj budućnosti.

OPIS ISTRAŽIVANJA:

U istraživanje će biti uključen određeni broj studenata (64 upisana studenta) na 3. godini preddiplomskog sveučilišnog studija sestrinstva u Osijeku te će se istraživanje provesti kroz anonimnu anketu, a prikupljeni će podaci biti obrađeni statističkom analizom podataka. Svi su prikupljeni podaci tajni i biti će dostupni voditelju istraživanja te Etičkom povjerenstvu Medicinskog fakulteta Osijek zbog mogućnosti analize podataka koji su važni za procjenu rezultata istraživanja.

Hvala na Vašim odgovorima! Ukoliko imate dodatnih pitanja o istraživanju možete me kontaktirati na e-mail martina.tkd.hr@gmail.com

Prilog 2. Izjava i dokument o pristanku i suglasnosti obavještenog ispitanika za sudjelovanje u istraživanju

**IZJAVA I DOKUMENT O PRISTANKU I SUGLASNOSTI OBAVIJEŠTENOG
ISPITANIKA ZA SUDJELOVANJE U ISTRAŽIVANJU**

Pročitao/la sam obavijest o istraživanju u svojstvu ispitanika u svezi sudjelovanja u istraživanju „Mišljenje studenata preddiplomskog sveučilišnog studija sestrinstva u Osijeku o radu u inozemstvu“ koje provodi Martina Glavočević, student treće godine preddiplomskog studija sestrinstva.

Dobio/la sam iscrpna objašnjenja, dana mi je mogućnost postavljanja svih pitanja vezanih za ovo istraživanje. Na pitanje mi je odgovoreno jezikom koji mi je bio razumljiv. Objašnjeni su mi svrha i korist istraživanja.

Razumijem da će podatci o mojoj procjeni bez mojih identifikacijskih podataka biti dostupni voditelju istraživanja, Etičkom povjerenstvu Medicinskog fakulteta Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku da bi se analizirali, provjeravali ili umnožavali podatci važni za procjenu rezultata istraživanja.

Razumijem da se bilo kada mogu povući iz istraživanja bez ikakvih posljedica, čak i bez obrazloženja moje odluke o povlačenju.

Također razumijem da ću nakon potpisivanja obrasca i ja dobiti jedan primjerak istoga.

Potpisom obrasca suglasan/na sam pridržavati se uputa istraživača.

ISPITANIK (ime i prezime): _____

POTPIS: _____

DATUM: _____

ISTAŽIVAČ: Martina Glavočević, student.

Prilog 3. Anketni listić

ANKETNI LISTIĆ

Poštovani,

upitnik sadrži pitanja o Vašoj dobi, spolu, mjestu stanovanja, radnom odnosu, broju članova Vaše obitelji, socijalnom statusu, Vašem mišljenju, planiranju o odlasku u inozemstvo u bliskoj budućnosti te što mislite da su glavni razlozi odlaska i podržavate li odlaženje mladih iz Republike Hrvatske.

Odgovorite na svako pitanje zaokruživanjem odgovora ili upišite Vaš odgovor na predviđeno mjesto

Ako niste sigurni o tome kako odgovoriti na pitanje, molim Vas da zabilježite odgovor koji držite najboljim.

Zahvaljujem na Vašoj pomoći i suradnji.

1. Dob : _____

2. Spol

a) Muško

b) Žensko

3. Mjesto stanovanja

a) Selo

b) Grad

4. Jeste li u radnom odnosu?

a) Da

b) Ne

5. Broj članova Vaše obitelji: _____

6. Imate li djecu?

- a) Da
- b) Ne

7. Kako procjenjujete svoj životni standard u usporedbi sa životnim standardom u Republici Hrvatskoj?

- a) Iznad prosjeka
- b) Prosječno
- c) Ispod prosjeka

8. Jeste li do sada radili sezonske poslove u Republici Hrvatskoj? Ako jeste, biste li ponovno tražili sezonski posao u Republici Hrvatskoj? (Popunjavaju osobe koji nisu u radnom odnosu)

- a) Jesam i ponovno bih tražio/tražila posao preko sezone
- b) Jesam i ne želim više raditi preko sezone
- c) Nisam, ali namjeravam tražiti posao preko sezone
- d) Nisam i neću tražiti posao preko sezone

9. Jeste li radili ili radite preko studentskog servisa? Ako da, koliko je to financijski zadovoljavalo vaše potrebe? (Odgovaraju osobe koje nisu u radnom odnosu)

- a) Radio/la sam i dodatni prihod mi je znatno pomogao
- b) Radio/la sam i prihod mi nije bio od velike koristi
- c) Radim i zadovoljan/zadovoljna sam
- d) Radim, ali nisam zadovoljan/zadovoljna
- e) Ne radim

10. Imate li u inozemstvu člana obitelji ili poznanike?

- a) Imam člana obitelji

- b) Imam poznanike
- c) Nemam

11. Jeste li ikada razmišljali o odlasku u inozemstvo?

- a) Da
- b) Ne

12. Potiču li Vas profesori na fakultetu na odlazak u inozemstvo?

- a) Da
- b) Da, ali nedovoljno
- c) Ne

13. Kada biste se odlučili otići u inozemstvo, koji bi bio razlog tome?

- a) Zaposliti se u struci
- b) Zaposliti se izvan struke
- c) Svejedno mi je hoću li raditi u struci ili izvan nje, samo se želim zaposliti
- d) Želim zaraditi pa se vratiti u Hrvatsku
- e) Želim naučiti strani jezik
- f) Doškolavanje
- g) Želim upoznat svijet
- h) Ne želim otići u inozemstvo

14. U koju biste zemlju htjeli otići?

- a) Njemačka
- b) Austrija
- c) Irska

- d) SAD
- e) Kanada
- f) Norveška
- g) Ne želim napustiti Hrvatsku
- h) Ostalo: _____

15. Da odete u inozemstvo kakav bi vam bio plan u budućnosti?

- a) Odmah se vratiti u Hrvatsku
- b) Ostati u inozemstvu do 5 godina
- c) Ostati u inozemstvu 5 do 10 godina
- d) Ostati dulje od 10 godina
- e) Ne planiram se vratiti u Hrvatsku

16. Koje bi po vama bile prepreke za odlazak u inozemstvo?

- a) Veliki troškovi
- b) Dobivanje vize
- c) Odvajanje od obitelji/partnera
- d) Nedovoljno poznavanje jezika
- e) Nemam prepreka

17. Što mislite o odlasku mladih u inozemstvo?

- a) Nemam ništa protiv odlaska mladih u inozemstvo
- b) Mladi ne bi trebali odlaziti u inozemstvo

18. Što smatrate glavnim razlogom odlaska mladih u inozemstvo?

- a) Brže pronalaženje posla i bolja plaća
- b) Školovanje i usavršavanje

- c) Upoznavanje svijeta
- d) Učenje stranih jezika
- e) Želja za poboljšanjem vlastitih uvjeta života u Republici Hrvatskoj nakon povratka